

OBSAH

PREDSLOV	15
ÚVOD	23
INTRODUCTION	27

ČASŤ VŠEOBECNÁ

1 TEORETICKÉ ZÁKLADY SKÚMANEJ PROBLEMATIKY	31
1.1 Podstata materiálneho právneho štátu a článok 51 odsek 1 ústavy	31
1.2 Podstata objektívneho práva a cieľ jeho pôsobenia v materiálnom právnom štáte	35
1.2.1 Podstata, definícia a obsah objektívneho práva	35
1.2.2 Účel a cieľ objektívneho práva v materiálnom právnom štáte	39
1.3 Regulátor spoločenských vzťahov v materiálnom právnom štáte	39
1.4 Charakteristika a obsah právneho poriadku Európskej únie a jeho vzťah k právnemu poriadku Slovenskej republiky	40
1.4.1 Charakteristika právneho poriadku Európskej únie...	40
1.4.2 Obsah právneho poriadku Európskej únie	41
1.4.3 Vzťah únieového práva a objektívneho práva Slovenskej republiky	44

1.4.4 Objektívne právo ako nástroj regulácie relatívnej stability v korelácii „jednotlivec a štát“	47
---	----

2 VÝKLAD OBSAHU OBJEKTÍVNEHO PRÁVA..... 49

2.1 Nevyhnutnosť uplatňovania determinizmu v procese realizácie objektívneho práva.....	49
2.1.1 Príčiny názorovej hypertrofie na podstatu, definíciu a obsah objektívneho práva.....	49
2.1.2 Voluntaristický a deterministický prístup k realizácii objektívneho práva	50
2.2 Súdny aktivizmus	53
2.2.1 Súdny aktivizmus a princíp právnej istoty	53
2.2.2 Súdny aktivizmus a princíp právnej istoty v integračnom procese Slovenskej republiky do Európskej únie	54
2.2.3 Súdny aktivizmus a ústavné delegovanie nositeľstva štátnej moci jeho pôvodcom – občanom.....	57
2.2.4 Súdny aktivizmus a článok 144 odsek 2 ústavy.....	60
2.2.5 Povinnosť sudcu dodržiavať a aplikovať objektívne právo zhmotnené v článku 144 odsek 1 ústavy.....	62

3 ÚSTAVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY 63

3.1 Podstata, definícia a charakter Ústavy Slovenskej republiky	63
3.2 Realizácia obsahu ústavných článkov	65
3.2.1 Rozdielnosť pojmov „ústavná norma“, „normatívny charakter článkov ústavy“ a „principiálny charakter článkov ústavy.“	66
3.2.2 Aplikácia článkov ústavy z hľadiska normatívnosti ich charakteru.....	67
3.3 Výklad ústavnej úpravy obsahu článkov Druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky	70

3.3.1 Teoretické základy interpretácie ústavných článkov Druhej hlavy ústavy, upravujúcich základné práva a slobody.....	71
3.3.2 Zásada proporcionality – judiciálne a doktrinálne zdroje aplikácie článkov ústavy vymedzujúcich základné práva a slobody	73
3.3.3 Test proporcionality	78
3.4 Článok 51 odsek 1 ústavy a jeho miesto v štruktúre Ústavy Slovenskej republiky	82
3.4.1 Článok 51 odsek 1 ústavy ako ústavný princíp a jeho definícia.....	82
3.4.2 Extenzívnosť obsahu článku 51 odsek 1 ústavy a jeho ústavná neizolovanosť	83
3.5 Druhá hlava Ústavy Slovenskej republiky.....	85
3.5.1 Základné práva a slobody – klasifikácia	85
3.5.2 Analytický pohľad na katalogizované základné práva a slobody	88
3.5.3 Garancie ochrany základných práv a slobôd podľa Ústavy Slovenskej republiky.....	91
3.5.4 Hospodárske, sociálne a kultúrne práva.....	97
3.6 Regulácia priestoru jednotlivca v materiálnom právnom štáte	98
3.6.1 Pasívny rozmer regulácie priestoru jednotlivca....	100
3.6.2 Aktívny rozmer regulácie priestoru jednotlivca ...	101
3.6.3 Vymedzenie základného práva a slobody	102
3.6.4 Obmedzenie základného práva a slobody.....	104
3.6.5 Ukladanie povinností.....	106

ČASŤ OSOBITNÁ

4 ANALÝZA OBSAHU ČLÁNKU 51 ODSEK 1 ÚSTAVY	111
---	-----

4.1 Poznatel'ný stav problematiky článku 51 odsek 1 ústavy.....	111
4.2 Analýza tézy o existencii ústavných noriem v obsahu zákonov v spojení s článkom 51 odsek 1 ústavy	114
4.3 Analýza obsahu textácie článku 51 odsek 1 ústavy.....	118
4.3.1 Analýza textu článku 51 odsek 1 ústavy.....	119
4.3.2 Analýza slovného spojenia „v medziach zákonov“ v texte článku 51 odsek 1 ústavy.....	122
4.3.3 Diskrečná právomoc zákonodarcu v spojení s článkom 51 odsek 1 ústavy na platforme dvoch teoretických názorov na existenciu ústavných noriem v organických zákonoch.....	125
4.3.4 Analýza slovného spojenia „ktoré tieto články vykonávajú“ v texte článku 51 odsek 1 ústavy.....	127

5 ČLÁNOK 51 ODSEK 1 ÚSTAVY A UKLADANIE POVINNOSTÍ V MATERIÁLNO M PRÁVNOM ŠTÁTE	129
5.1 Spoločensko-historické zdroje súčasného ústavného vnímania inštitútu „povinnosť“	130
5.2 Ústavné predpoklady ukladania povinností.....	132
5.3 Ústavné povinnosti určené v článku 42 odsek 1 druhá veta a v článku 44 odsek 2 ústavy v prizme obsahu článku 51 odsek 1 ústavy	134

6 POZITÍVNY ZÁVÄZOK SLOVENSKEJ REPUBLIKY VO VZŤAHU K ZÁKLADNÝM PRÁVAM A SLOBODÁM A ČLÁNOK 51 ODSEK 1 ÚSTAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	137
---	------------

6.1 Doktrínálne východiská	137
6.2 Definičný rozmer pozitívneho záväzku štátu.....	141
6.2.1 Pozitívny záväzok Slovenskej republiky vo vzťahu k všetkým katalogizovaným základným právam a slobodám	141
6.2.2 Pozitívny záväzok Slovenskej republiky vo vzťahu k základným právam a slobodám vymedzeným v článku 51 odsek 1 ústavy.....	145
6.3 Porušenie pozitívneho záväzku štátu z hľadiska realizácie objektívneho práva.....	150
6.3.1 Judiciálne výstupy a doktrínálne závery o legislatívnej nečinnosti a legislatívnom opomenutí	151
6.3.2 Judikatúra a medzery v zákone	154
6.4 Definícia pozitívneho záväzku štátu	155
6.4.1 Povinnosť realizovať pozitívny záväzok štátu napriek pôsobeniu úniového práva v Slovenskej republike	155
6.4.2 Rozdielna kvalita pozitívneho záväzku Slovenskej republiky a úniového práva v téze J. Drgonca	157
6.4.3 Význam článku 51 odsek 1 ústavy v plynúcom čase	158
6.4.4 Definícia pozitívneho záväzku Slovenskej republiky	159
6.4.5 Teória pozitívneho záväzku štátu a možnosť reštriktívnej úpravy základných práv podľa článku 51 odsek 1 ústavy	160

7 NEGATÍVNY ZÁVÄZOK SLOVENSKEJ REPUBLIKY VO VZŤAHU K ZÁKLADNÝM PRÁVAM A SLOBODÁM A ČLÁNOK 51 ODSEK 1 ÚSTAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY	165
---	------------

8 ČLÁNOK 7 ODSEK 2 A ČLÁNOK 51	
ODSEK 1 ÚSTAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	167
8.1 Článok 7 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky.....	167
8.2 Aproximačné nariadenie vlády.....	170
8.2.1 Článok 120 ústavy.....	170
8.2.2 Aproximačné nariadenie vlády ako súčasť nášho právneho poriadku	170
8.2.3 Smernice únieového práva ako hlavný nástroj harmonizácie práva členského štátu s právom Európskej únie	171
8.2.4 Aproximačné nariadenie vlády – výstupy.....	174
8.2.5 Aproximačné nariadenie vlády – <i>post scriptum</i>	177
8.3 Zákon v zmysle článku 7 odsek 2 ústavy ako forma a nástroj harmonizácie práva Slovenskej republiky s právom Európskej únie.....	179
8.4 Článok 51 odsek 1 ústavy v kontexte prezentovaných záverov	182
8.4.1 Východiská.....	182
8.4.2 Výstupy.....	184
8.4.3 Článok 51 odsek 1 ústavy, článok 7 odsek 2 ústavy a režim ústavného zákona č. 227/2002 Z. z.	186

9 ČLÁNOK 51 ODSEK 1 ÚSTAVY A OBMEDZOVANIE	
ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD	189
9.1 Ústavné predpoklady obmedzenia základných práv a slobôd.....	189
9.2 Rozdelenie základných práv a slobôd podľa možnosti ich obmedzenia a článok 51 odsek 1 ústavy.....	191
9.2.1 Obmedziteľné základné práva a slobody plne podľa dispozície zákonodarcu podľa A. Bröstla a článok 51 odsek 1 ústavy	191

9.2.2 Rozdelenie základných práv a slobôd podľa I. Palúša, ktoré plynú zo špeciálnych ústavných podmienok ich obmedzenia a článok 51 odsek 1 ústavy	193
9.2.3 Ústavný (princiálny) status článku 51 odsek 1 ústavy z hľadiska ústavného naplnenia možnosti obmedzovania základných práv a slobôd	195

10 ČLÁNOK 51 ODSEK 1 ÚSTAVY A CHARAKTER ČLÁNKOV ÚSTAVY PRI OBMEDZOVANÍ ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD .....

197

10.1 Právne princípy, ich aproximatívny charakter a podoba optimalizačného príkazu pri ich kolízii.....	197
10.2 Proporcionalita a článok 51 odsek 1 ústavy.....	199
10.2.1 P. Holländer a teória proporcionality	201
10.2.2 Základné práva tvoriace obsah článku 51 odsek 1 ústavy ako princípy v prípade ich kolízie s inými princípmi, subsumujúcimi iné základné práva (verejná dobrá)	203
10.3 Článok 51 odsek 1 ústavy a oslabenie Böckenfördeho paradoxu	206
10.3.1 Podstata Böckenfördeho paradoxu.....	206
10.3.2 Böckenfördeho paradox a článok 51 odsek 1 ústavy	207
10.3.3 Článok 51 odsek 1 ústavy, oslabenie Böckenfördeho paradoxu a článok 125 odsek 1 ústavy.....	209
10.4 Alexyho vážiaca formula a Barakova teória medznej výhody a medznej ujmy.....	212
10.4.1 Alexyho vážiaca formula.....	212
10.4.2 Barakova teória medznej výhody a medznej ujmy	214

10.4.3 Alexyho vážiaca formula, Barakova teória medznej výhody a medznej ujmy, subtest primeranosti a ich aplikácia na hospodárske, sociálne a kultúrne práva	215
10.5 Kognitivismus, antikognitivismus, teoretické alternatívy extenzívnosti ústavných noriem v zákonoch a ich pôsobenie pri realizácii článku 51 odsek 1 ústavy	217
10.6 Princíp prednosti úniového práva pred právnym poriadkom Slovenskej republiky ako právny neprincíp?	219

11 ČLÁNOK 51 ODSEK 1 ÚSTAVY AKO PRAMEŇ TVORBY PRÁVA .....

223

11.1 Článok 51 odsek 1 ústavy ako imperatív pre zákonodarcu regulovať základné spoločenské vzťahy týkajúce sa výkonu hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv formou zákona a nie formou ústavného zákona	223
11.1.1 Základné práva podľa článku 51 odsek 1 ústavy a téza o existencii ústavných noriem v zákonoch.....	223
11.1.2 Základné práva podľa článku 51 odsek 1 ústavy a téza o odmietnutí teórie o „formálnej a materiálnej ústave“	224
11.1.3 Článok 51 odsek 1 ústavy ako fundament nemožnosti regulácie výkonu (<i>forum externum</i>) v ňom uvedených základných práv formou ústavného zákona.....	226
11.2 Článok 51 odsek 1 ústavy ako prameň tvorby práva <i>de constitutione ferenda</i> a <i>de lege ferenda</i> v spojení s vyslovenou existenciou materiálneho jadra ústavy, ktorému nemôžu odporovať ani ústavné zákony	227

11.2.1 Tézy z Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 21/2014.....	227
11.2.2 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 21/2014 a článok 51 odsek 1 ústavy	230

**12 ČLÁNOK 51 ODSEK 1 ÚSTAVY
AKO VYJADRENIE HISTORICKÉHO PRINCÍPU
ROVNOVÁHY SÚKROMNÉHO
A VEREJNÉHO ZÁUJMU PRI OBMEDZOVANÍ
ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD 233**

12.1 Definícia verejného a súkromného záujmu vo význame slobody jednotlivca	233
12.2 Verejný záujem chránený obsahom článku 51 odsek 1 ústavy	236
12.3 Rovnováha verejného a súkromného záujmu vs. primárne postavenie jednotlivca nad štátom.....	240
12.4 Obsah článku 51 odsek 1 ústavy ako vyjadrenie princípu rovnováhy súkromného a verejného záujmu v ňom uvedených základných práv	242

**13 ČLÁNOK 51 ODSEK 1 ÚSTAVY AKO
PRINCIPIÁLNY ZDROJ NORMATÍVNEHO
VYVÁŽENIA TRHOVÉHO CHARAKTERU
HOSPODÁRSTVA ŠTÁTU
A SOCIÁLNEHO CHARAKTERU TOHO ISTÉHO
HOSPODÁRSTVA V RÁMCI JEDNOTNÉHO
ÚSTAVNÉHO DEFINIČNÉHO POJMU
HOSPODÁRSTVA ŠTÁTU 245**

13.1 Definícia a charakter hospodárstva Slovenskej republiky.....	245
13.2 Všeobecné koncepcie štátu k jeho zasahovaniu do sféry hospodárstva.	247
13.2.1 Liberálna (neoliberálna) koncepcia.....	248

13.2.2 Intervencionistická koncepcia.....	249
13.2.3 Ústavné predpoklady zásahu štátnej moci do hospodárstva štátu	250
13.2.4 Ústavnosť pojmovej a faktickej kreativity hospodárstva štátu na základe článku 51 odsek 1 ústavy	251

**14 ČLÁNOK 51 ODSEK 1 ÚSTAVY
A NAPLNENIE PRINCÍPU PRÁVNEJ ISTOTY
AKO ZÁKLADNÉHO PRINCÍPU FUNGOVANIA
MATERIÁLNEHO PRÁVNEHO ŠTÁTU 255**

14.1 Princíp právnej istoty v zmysle článku 1 odsek 1 ústavy	255
14.1.1 Definícia a obsah princípu právnej istoty	255
14.1.2 Jasnosť a určitosť právnych noriem ako predpoklad právnej istoty	257
14.2 Princíp právnej istoty v zmysle článku 1 odsek 1 ústavy v spojení so základnými právami, ktoré tvoria obsah článku 51 odsek 1 ústavy	258
14.2.1 Princíp právnej istoty, článok 51 odsek 1 ústavy a pozitívny záväzok štátu	258
14.2.2 Princíp právnej istoty, článok 51 odsek 1 ústavy a článok 55 odsek 1 ústavy.....	259

15 ZÁVER..... 261

SUMMARY 275

**ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV
A POUŽITEJ LITERATÚRY 279**